

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 106 (856) ♦ Середа, 8 червня 1994 року ♦ Ціна договірна

КОГО ПРЕДСТАВЛЯЄ ГОЛОВА: КОЛЕКТИВ ЧИ ВЛАДУ?

Хто такий сьогодні керівник колективного сільського господарства — представник селян у районі чи представник районних владних структур на селі? Чітко воно має виконувати, чий бік захищати: тих, хто обирає, чи тих, хто «призначає»? Парадокс: жодна службова особа у цивілізованому світі не має такої необмеженої влади на селі, якою наділені голови колгоспів, але водночас жодна цивілізована держава не має такої безмежної влади над недержавними керівниками, як у нас над головами колгоспів.

Сьогодні навіть важко перелічити ті функції, які виконує голова колгоспу, щоб крутився механізм сільськогосподарського виробництва. Він і керівник, і батько, і товариш. Але голова має на селі і найбільше недругів. Він — безправна, незахищена людина, яка звалила на плечі надзвичайно важкий тягар.

У добірні матеріалів, розміщених на 4—5-й сторінках під загальною назвою «Кого представляє голова: колектив чи владу?», ми спробували знайти відповіді на ці запитання. Розуміємо, що вичерпну відповідь дати важко. То були б рад і ваші думки з цього приводу. Хотілося б, щоб своїми уявленнями поділилися і прості, рядові селяни, і керівники, і представники районних та обласних владних структур.

Цитата дня.

«Проблему Криму буде розв'язано в рамках єдиної, неподільної України, але за участі Росії, чинника якої не можна не враховувати... Між Росією та Україною недопустима конфронтація, бо вона може обернутися великим лихом не тільки для цих двох країн, а й завдати серйозної шкоди миру й стабільності в Європі та Азії, у тому числі в Грузії, на Кавказі, загалом у Чорноморському регіоні».

Едуард Шеварднадзе.

З ОФІЦІЙНИМ ВІЗИТОМ

З 8 по 10 червня Україну відвідав Прем'єр-міністр В'єтнаму Во Ван Кіет. Він народився 23 листопада 1922 року в провінції В'єн Лонг, в родині селянина. З 1938 року брав участь у патріотичних організаціях, народних повстаннях та русі Опору, безпосередньо керував боротьбою за визволення Південного В'єтнаму, возз'єднання країни.

З 1982 року займає високі посади в керівництві державою, працював головою Держплану, заступником Голови Ради Міністрів СРВ. З серпня 1991 року — Голова Ради Міністрів Соціалістичної Республіки В'єтнаму. 24 вересня 1992 року на сесії Національних зборів Во Ван Кіет був обраний Прем'єр-міністром СРВ.

Програмою перебування високого гостя передбачаються його зустрічі з Президентом України Л.Кравчуком, Головою Верховної Ради О.Морозом, в.о.Прем'єр-міністра Ю.Зягилським, підписання офіційних українсько-в'єтнамських угод.

Продиктовано в номер

Передплата-94

Пам'ятник Миру тримається й на українській землі

У Києві, біля Десятинної церкви, відбулася церемонія взяття землі з України для пам'ятника Миру в Ріо-де-Жанейро. Пам'ятник споруджено з ініціативи духовних організацій, зокрема, міжнародного співтовариства бабай та Бразильської громади бабай як вічний символ самітності — Весільної зустрічі на вищому рівні. Автор пам'ятника — видатний бразильський скульптор С. Франко. В середині цього пам'ятника вже складено капсули із землею з 50 країн світу. На ньому виکارувано слова багатьма мовами: «Мир на планеті» та «Земля — одна країна, і всі ми її громадяни».

На церемонії були присутні представники ООН доктор А. Даал, відповідальні працівники МЗС, держадміністрації Києва, представники Інституту духовних основ світової цивілізації, Академії наук України. Наша держава приєдналася до визначної міжнародної миротворчої акції, і її священна земля невдовзі буде урочисто вміщена в пам'ятник Миру в далекій Бразилії.

Французів цікавить «Південмаш»

Підписано кілька контрактів між «Південним машинобудівним заводом» і конструкторським бюро «Південне» та французькою корпорацією Агеворасіале-5.

Загальна вартість контрактів оцінюється у 600 тисяч французьких франків.

У майбутньому, можливо, буде підписано контракт на продаж французькій корпорації технології зварювання металів методом вибуху.

Ще одна спроба залучити інвесторів

В італійському місті Болоньї відкрилася традиційна міжнародна виставка-ярмарок зразків продукції. Її представили близько двадцяти країн світу.

Україна вперше бере участь у такій престижній виставці. З цієї нагоди для українських експонатів виділено окремий великий павільйон. Тут демонструється продукція машинобудування, харчової, лісової, текстильної промисловості, досягнення української науки. Свої виробки експонують 120 підприємств. Учора в рамках ярмарку відбулося офіційне відкриття Міжнародної виставки «Італія — Україна - 94», яка працюватиме три дні.

На відміну від подібних заходів, мета яких суто комерційна, українські експонати мають відіграти «представницьку» роль і головне — залучити в нашу країну якомога більше іноземних інвесторів.

Домовимося привселюдно

У прямому ефірі сумського телебачення відбувся «круглий стіл» делегації Сумської і Курської областей. Його учасники обговорювали сучасний стан економічних і культурних контактів між прикордонними регіонами і досягли домовленості про заходи щодо їх відновлення, розвитку за нинішніх складних політичних умов.

Як ми вже повідомляли, на час передплатної кампанії (до 1 червня) редакція підготувала для своїх читачів сюрприз. Хто передплатить «ГУ» на II півріччя, автоматично стає учасником розіграшу лотерей. Для цього треба лише надіслати до редакції до 15 червня ц.р. копію квитанції про передплату «ГУ» з позначкою на конверті «Лотерея «ГУ-94» й чітко написаними зворотного адресою, прізвищем, ім'ям та по батькові.

Що розігруватиметься?

Трикамерний холодильник «Норда»;
два грошові призи по 5 млн крб.;

чотири грошові призи по 3 млн крб.;

универсальний деревообробний верстат вартістю 23 млн крб.;

10 радіоприймачів «ОДН»;

10 компресорів для побутових холодильників;

комплекти алюмінієвого посуду;

10 флаг на молочні продукти; електроточильні «Темп»;

водні насоси «Ворскла»;

товари для спорту, рибальства, туризму;

набір кухонних меблів «Весна» (9 млн крб.);

гараж металевий розбірний (9 млн крб.);

антена дециметрового підсилювача;

набір посуду «Дорожній»;

фільмоскоп;
чобітки жіночі;
підвіски в турбази «Форель» та «Латорія»;

дачний меблевий набір з лози;

меблевий набір для кімнати: норкова шапка;

санаторна пухляк;
10 велосипедів ХВЗ;

електровентилятор, електрокаміни, електросвітильники;

котли для обігрівання житла;
80 електропоясок;

килим;
3 газові плити;

шампанське;
набори посуду;

100 книг В.Бєбика «Як стати популярним, перемогти і утриматися на політичному олімпі».

І наостанок:

Универсальний трактор для фермерського господарства Т-25 ФМ (90 млн крб.).

Друзі! Продовжена передплата на газету «Голос України» на II півріччя! В обласних центрах — по 9 червня. Передплата ціна на 6 місяців — 108 тис. крб. Індекс українського видання — 60955, російського — 60997.

Вице-прем'єр-міністр України В. ЄВТУХОВ:

«РЕФОРМА — НЕ ЗА РАХУНОК РУЙНАЦІЇ ВЛАСНОЇ ЕКОНОМІКИ»

Наша розмова з вице-прем'єр-міністром України Василем Євтуховим почалася з такого питання: як відомо, у пресі, а також і в офіційних колах не раз звучала думка-доктр, що в Україні економічні реформи ведуться мляво, в усякому разі, повільніше, ніж у сусідів. А як оцінює ситуацію вице-прем'єр?

— Справді, — сказав Василь Іванович, — такі висловлювання вже набили оскулу. Але спершу давайте визначимось, який зміст вкладаємо у слово «реформа». Адже тут нерідко плутаються навіть фахівці. Так от: дехто зводить це поняття до примітивного. Якщо держава ослабляє вплив на якусь галузь чи якісь підприємства і вони плавають дади за волею вітру, декому це вже здається реформуванням. А я розумію під реформами таке управління економічними процесами, яке забезпечило б піднесення ефективності виробництва і в кінцевому підсумку — добробут людей. От із цієї формули я і намагаюся виходити, хоча є багато критиків саме такого підходу.

Чомусь побутує думка, і навіть деякі економісти так вважають, що реформи — це бурхливий розвиток малого бізнесу (звичайно, через ослаблення державного сектора). Справді, малий бізнес — необхідний елемент в реформуванні економіки.

Однак він не націлений владати гроші в достовірному проєкті, у програму стратегічного розвитку держави, не поспішає займатися науковими виробництвами, іншими важливими перспективними завданнями держави, наприклад обороною, соціальним захистом людей тощо.

Отже, займаючись реформами, не можна на руйнуванні власної економіки заради приватизації будь-якою ціною, що ми нерідко спостерігаємо в своїй державі. Реформування вимагає розумного співвідношення державного і приватного секторів, як це робиться в розвинутих країнах, обидва добре налагоджені, підприємств, одночасно даючи широкі можливості для розвитку малого бізнесу.

— Але ж, Василю Івановичу, нам найбільше дістається від західних експертів за те, що державний вплив на економіку нібито стримує реформи, душить розвиток приватного бізнесу.

— Нашу економіку слід реформувати, дотримуючись здорового глузду, а не сіпати копіювати чийсь моделі, до того ж часто не найкращі. Тут моя позиція незмінна. В цьому я підтримую академіка Пахомова, який викавав цілу схему опору різних країн світу тим реформам, які базуються на чужих чи моноетарних підходах, на тезі «чим менше держави, тим більше реформи».

Японія стала економічно сильною країною не завдяки, а всупереч такому підходу. Південна Корея, Тайвань, Гонконг, Сингапур, Індонезія, а нині — Малайзія також відкинули ці моделі.

Ерхара, якого ми часто чуємо, почав не тільки з реформи грошей, а і з дирекції. Він «по-радянськи» відновив розривні зв'язки, директивно змусив крутитися економічні механізми. У повоєнній Німеччині існувало планування на макрорівні. І чині ситуація почала налагоджуватися і розпочався перехід економіки до режиму ринкового регулювання, аж тоді відпустили ціни.

Як бачите, економіка названих країн розвивалася під контролем держави — заради концентрації зусиль і недопущення хаосу.

Отож вважаю, що теза «чим менше держави, тим більше ринку» хибна і навіть шкідлива. Вона більше підходить країнам зі слабкою індустрією, де ця модель обмежує можливості руйнування.

Нашій країні, з колючими економічними потенціалами — аж до ракетобудування і біотехнологій, такі дії заважають великої шкорою розвитку науки, новітніх технологій, розроблення фундаментальних проєктів.

Підкреслюю: я проти адміністративного втручання в роботу підприємств, але я за дисципліну й продумані дії у всіх галузях економіки.

Даруйте, але це раз звернуся до зарубіжного досвіду. Постановою від 1 грудня 1986 року у Франції встановлено принципи

вільних цін (зверніть увагу: тільки у 1986 р.). Але цей же документ закликає за урядом право ажигвати заходів, спрямованих на боротьбу з завищенням цін, або в ситуації, які викликані надзвичайними обставинами, у тим числі й кризових. Вони дають змогу встановити зв'язок між ринковою економікою й економікою планового розподілу та уникнути, з одного боку, соціальних потрясінь, а з другого — захисту національного виробництва.

Переконаний, що ми нині — у перехідний період від суто командно-адміністративної економічної системи до ринкової. Тому і методи слід обирати «європейські», без крайнощів, з урахуванням чужого досвіду, який слід вивчати з оцінкою у руках, а не так, брати на віру з газет і журналів.

— На засіданнях Верховної Ради не раз докоряли урядові, що він не має чіткого плану виходу з економічної кризи. Чи є у вас власне бачення такого плану?

План у уряді є. Знаю і я, що треба робити на тій ділянці, яка мені довірена. Зокрема, переконаний, що починаючи слід з наведення порядку в банківській та фінансово-кредитній системах, паралельно змаючись структурною перебудовою економіки. Сьогодні, як ви знаєте, неплатежі, відсутність кредитів, невилплата заробітної плати, падіння купівельної спроможності населення (а з ним і виробництва, бо шутину створюється ланцюг перевиборництва), фінансові зловживання боляче б'ють по економіці. Тільки жорстке нормативне регулювання банківської і фінансової систем України може сьогодні врятувати нас від повного хаосу в цій сфері і у всій економіці.

Банківське право США передбачає, наприклад, державне регулювання функцій кредитно-фінансової системи більшою мірою, ніж інших видів підприємницької діяльності, саме тому, що характер банківських операцій найбільше впливає на матеріальний добробут суспільства і його нації.

Друга, на мій погляд, важлива проблема — реорганізація гірничої, наприклад, зовнішньої, і пов'язаної з нею системи валютного регулювання взаєморозрахунків і кон-

тролю за валютними надходженнями. Сьогодні через фіктивний курс карбованця до долара експортер стає неурядливим.

І третє — це комплекс заходів, пов'язаних із заохоченням національного товаровиробництва.

— Ви, Василю Івановичу, — виходите з Верховної Ради. Як тепер, уже з нових позицій, вам бачиться співпраця цих високих державних органів? Як, на вашу думку, мусять будуватися відносини між цими високими структурами?

— Ми разом робимо спільну справу, і з цього треба виходити. Кожен повинен

ти на своєму місці і робити та відповідати, за те, що йому доручено Законом, Конституцією.

Безумовно, Верховна Рада як найвищий орган держави повинна контролювати діяльність уряду, але не шляхом вимитання помислівних звітів, після чергового повернення депутатів з округів, як траплялося в минулому.

Хотів би наголосити на тому, що ніякі реформи не плавають (навіть якщо їх очолює новий Ерхара), коли не буде відновлено вертикаль влади і керування економікою. Тут ініціатива — за Верховною Радою як найвищим законодавчим органом.

Оптимальною мені бачиться така співпраця, коли уряд, спілкуючись із робочими органами Верховної Ради, подає на розгляд свої плани, депутати вдумливо розглядають їх, аналізують, коли треба — коригують, а потім законодавчо забезпечують їх реалізацію.

Я проти будь-якої конфронтації, амбіційності, популізму, за конструктивну роботу, за логіку взаємних переконань.

На закінчення хотів би сказати ось що...

Україна може бути багатою і сильною. Для цього слід менше скандалити, набити істерію щодо кризи та різних ах, а більше працювати. Ніхто, окрім нас, не виведе нашу країну з нелегкої смуги її державного розвитку.

Інтерв'ю від

Анатолій КРАСЛЯНСКИЙ.

КРИМ: СИЛОВІ ДІЇ НЕ ПЕРЕДБАЧАЮТЬСЯ... З БОКУ УКРАЇНИ

Успереч неспішимості передбаченням і неприхованій іронії деяких засобів масової інформації Росії, делегація Верховної Ради України і робоча група Верховної Ради Криму знайшли шляхи до позитивного соціально-політичного співвідношення в Криму, до спокійного розв'язання проблем, що виникли в відносинах між парламентами України й Республіки Крим.

Коли і чому ускладнилася ситуація в Криму?

Як відомо, Крим увійшов до складу України як область. Та ось керівникам її, мабуть, несподівано заохотило відповісти для Криму статус автономії. За пропозицією і наповненням особисто голови тодішньої Кримської обласної народних депутатів М.Вагрова, 12 лютого 1991 року Верховна Рада України приймає закон про відновлення Кримської Автономної Республіки. У межах Криму і в складі України. Було введено відповідну зміну до статті 75 Конституції України. Із чіткою і невизначеною зазначалося: Кримська Автономна Республіка — складова частина України. А у квітні 1992 року, тез на прохання кримської сторони, приймається закон про статус Автономної Республіки Крим. Цим документом визначалися й урегульовували відносини між Україною і Республікою Крим. Кримові надавалися виняткові права і можливості для розвитку. Більшість, ніж у федерації. Здавалося б, з'явилася необхідна законодавча база — квітень і розв'язали, спочатку Крим! Однак там чомусь готується, як 6 травня 1992 року приймається власна конституція, яка суперечить і законам про статус республіки, і статті 75 Конституції України. Крім того, власне, статті 75 Конституції України не передбачають статусу своєї конституції Верховна Рада Криму заявила: Республіка Крим є правовою, демократичною державою. Без України і поза нею. Крим надавав собі верховне право стосовно природних багатств, матеріальних і духовних цінностей, здійснення суверенних прав і всієї повноти влади на своїй території.

Однак після втручання Києва 29 вересня 1992 року Верховна Рада Республіки Крим вносить до конституції зміни й доповнення. Пункт І статті 1 тепер викладається у такій редакції: «Республіка Крим є правовою, демократичною, світською (— Авт.) державою у складі України». А згідно зі статтею 1 державою України. Але свої відносини визначає з нею на основі договорів і угод. Держава у складі держави? Несіміт-

неузгодженість з Конституцією України, це вже щось... Передбачалося навіть збереження територіальної цілісності України. Вільше того. Конституція Криму, як твердить ст. 4, не повинна мати протиріччя з основними принципами демократичного, правового і політичного ладу, забезпечення прав і свобод людини, закріплених у Конституції України.

Та проминуло небагато часу, і Верховна Рада Республіки Крим поновлює Конституцію у редакції від 6 травня 1992 року. Це вже після обрання президентом республіки Ю.Мешкова. Отже, Крим знову став правовою, демократичною державою і відносини з Україною має будувати лише на основі договорів та угод.

Що впливає зі сказаного? Крим перший розпочав «білий» із законодавством України. Навіщо? Як неодноразово заявляла одні з депутатів Верховної Ради Криму, це для того, щоб разом із Кримом привести Україну назад до Росії...

У лютому 1994 року Верховна Рада України прийняла постанову, якою зобов'язала Верховну Раду Криму привести свою конституцію у відповідність із Конституцією України та її чинним законодавством. У Криму — жодної реакції. Тому новою Верховна Рада одним з перших розглядає це питання і 20 травня приймає постанову, якою встановлюється десятиденний термін для відновлення конституційних основ державності Криму. Та у Сімферополі ніхто й не збирається виконувати постанову ВР України. Ще не збирається відверто антиукраїнськи настрої. Попирюються чутки нібито Київ збирається силою провчити Крим, поставити його на місце. Однак Верховна Рада України, попри закляки окремих депутатів до рішучих дій, знову повертається до демократичного, правового шляху вирішення проблеми у відносинах з Кримом. Першого червня парламент України приймає постанову й направляє до Криму делегацію з народних депутатів та експертів. Для з'ясування ситуації на місці, пошуку мирних, цивілізованих способів розв'язання ускладнень.

Взаємно вичлира розмова депутатів була складною. Кримчани вель чітко скаржилися на скрутне економічне становище в країні. І як тільки делегація ВР України спрямовувала розмову на правові проблеми, починала «пробуксовувати». «Занути» делегацію у море кримських економічних проблем і домігтися розуміння їх нею пообіцяла голова Верховної Ради Криму С.Ціков. Зустріч із ним мала відбутися ввечері першого дня роботи парламентарів. А перед цим керівників делегації депутатів ВР України В.Буткевичу було на-

дано можливість виступити перед депутатами парламенту Криму, пленарні засідання якого тривали у цей час. Складалося враження, що кримські депутати погодилися з головною тезою В.Буткевича, що ми разом розв'яжемо наші навіть дуже складні проблеми, а з'явилися терпіння і витримку, побудуємо державу, який задритиме світ. Депутати залишилися задоволені і відповідями на їхні запитання.

Увечері С.Ціков під час зустрічі стояв твердо на одному: шукати шляхи врегулювання відносин між Україною і Кримом треба, але лише на основі договорів. Необхідність узгодження конституційного розв'язання. Київська делегація відстоювала своє. Коли зайшли у глухий куток, вирішили відкласти розмову до ранку.

Та другого дня С.Ціков на розмову не прийшов. Послався на зайнятість — Верховна Рада обирала уряд. На підмогу робочій групі кримчан прибув заступник голови Верховної Ради О.Мельников. Дискусія відновилася і на початку багату в чому повторилася. І все ж кримчани не витримали наукової аргументації В.Буткевича. Він доктор юридичних наук, професор, експерт Комісії ООН з прав людини, голова новообраної Комісії Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин. Авторитетними були докази й інших членів делегації — Б.Олійника, Ю.Кармизина, Н.Карпачова. Кримчани зрозуміли: такими методами, з такими аргументами далі дити їхній розв'язок не можна.

У підсумковому документі, який народився у тривалих мукх, депутати Криму погодилися: окремі положення їхньої конституції справді не відповідають Конституції і законодавству України. Тож для розв'язання неузгодженості депутати запропонували створити спільну робочу групу і доручити їй до 15 липня внести у Верховну Раду Криму пропозиції з узгодження конституції і законодавства Республіки Крим з Конституцією України. Другу групу створити для розв'язання питань соціально-економічного розвитку Криму у складі народногосподарського комплексу України. Депутати звернулися до Верховних Рад, Президентів України і Криму з пропозицією не ажигвати неузгодженості між конституційними структурами, відповідальних за збереження законності і правопорядку в Криму, а також не вживати заходів, що можуть порушити взаємодію органів влади України і Республіки Крим.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Постанова Верховної Ради України

Про обрання голови постійної Комісії
Верховної Ради України з питань
екологічної політики

Верховна Рада України постановляє:

Обрати головою Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики **ФІЛІПЧУКА Георгія** Георгійовича — народного депутата від Кіцманського виборчого округу, Чернівецька область.Голова Верховної Ради України **О. МОРОЗ**.

м. Київ

2 червня 1994 року

Життя Рад: Вибори 26 червня

Влада повинна бути єдиною.
Такою бачать Київську
її депутати

Коли погортати столичні газети, що вийшли протягом останніх трьох років, можна переконатися, що чи не найбільше критичних стріл було випущено з приводу діяльності Київської: хронічна відсутність кворуму, нескінченні конфлікти спочатку в депутатському корпусі, а потім Ради з держадміністрацією. До речі, останній розбирає навіть у суді.

І все ж, виявляється, має Київська не так уже й мало позитивного: чимало зроблено для соціального захисту населення, оздоровлення і відпочинку дітей, зрештою, в багатотрудному її існуванні народився чималий досвід і глибоке переконання, що без реформування місцевих влади вже не обійтися, і роботи це слід негайно.

Кореспондент «Голосу України» попросила депутатів Київської висловити свої міркування про те, що таке нині влада в столиці України, якими вони бачать майбутні вибори до місцевих Рад, як зробити діяльність Рад ефективнішою.

Василь НЕСТЕРЕНКО, голова Київської:

— Місцева влада нині опинилася в цілковитій стагнації: з одного боку доводиться, з другого — чималий досвід роботи в ситуації, коли представницький орган є органом місцевого самоврядування, обраний населенням, але не має виконавчих структур, бо цю функцію виконує державний орган. З усіма наслідками, що з цього випливають.

Нині наш законодавець повернувся до системи, яка працювала раніше. Це, безумовно, правильний крок, бо коли одні приймають рішення, а інші виконують їх, причому без будь-якого зв'язу, то ми бачимо, до чого це призвело. А структура будь-якої влади передбачає і надання повноважень, і відповідальність за прийняті рішення.

Тому я хотів би, щоб вибори відбулися, щоб ми обрали професійнальну Київську, яка мала б виконавчі структури, підзвітні своєму органу.

Безумовно, вирішати ряд проблем і вибори першої службової особи населенням столиці України. Проте й тут проблема: маємо обирати жителі міста, а голів Рад обирають депутати. Як усю це взаємодіє — побачимо. Але те, що об'єднують структура представницька і виконавча, — крок вперед.

Подивіться, що в Києві нині діється з майном: суб'єктом права власності є Рада — представницький орган, а використовує власність, керує нею структура, яка не є органом державного управління. Тому експеримент мовляв, який Верховна Рада влаштувала в Києві і Севастополі, слід закінчувати.

Тим часом одні політичні сили виступають за відкладення виборів, інші — за проведення. А виборчим важко зорієнтуватися, що слід робити. Тому Верховна Рада має швидше визначитися з цим

питанням: або ми йдемо на вибори, або вона приймає рішення про їх недоцільність. До речі, досі законодавчо не окреслено права і повноваження, а також взаємодії носини мера, Рад і виконкомів.

А поки що Київська виконує все, що належить за законом: утворили окружні, територіальні виборчі комісії, готуємося до виборів. Проте якщо ми серйозно хочемо будувати міську владу, то своє вагомє слово повинна сказати Верховна Рада.

Микола ШЕПЕЦЬ, депутат Київської, голова комісії з охорони навколишнього середовища та охорони природи:

— Відсутність нормального законодавства щодо розподілу влади в нашій державі породило беззаконня. У Київській забрали всі функції.

Вважаю, що вибори слід відкласти, оскільки не сформувалася вища представницька влада. Крім того, або великий сумнів, що вони взагалі відбудуться.

Віктор ЖОВТЯНСЬКИЙ, депутат Київської:

— Влади Київська не має відтоді, як Верховна Рада ліквідувала місцеві, дозволивши створити представницькі органи. Я підтримую ідею виборів до місцевих Рад, бо мені ймонує сама система їх організації — вони проіснують без виснажливих марафонів: тут уже пан або пропав. Хоч не певний, що вони можуть відбудуться у розпал літніх відпусток.

Володимир КОНФЕДЕРАТЕНКО, депутат Київської:

— Київська має великі претензії до Верховної Ради, яка стала автором беззаконня у столиці. Тому повернення до системи «Рада — виконком» цілком виправдане. Або ж слід запровадити чітку вертикальну виконавчу владу, а функцію Ради дещо послабити. Треба щось вибирати, бо того, що коїться з владою в Києві, надалі бути не повинно.

До речі, на розгляд у Верховній Раді вже два рази лежить кілька проєктів закону про столицю, де є немало пропозицій про вдосконалення структур міської влади. Київ повинен мати особливий статус.

Сумнів викликає і доцільність існування представницьких органів у районах. Повинна бути єдина міська Рада, бо місто — цілісний організм. Київські потрібні єдиний виконавчий механізм, який по вертикалі управляє виконавчими структурами в районах.

Щодо виборів до місцевих Рад, то я підтримую думку Президента: вони передчасні. Іх навіть не безпечно проводити, бо не існує конституційних перелумов для них, а Закон про місцеві Ради і місцеве самоврядування суперечить законам про структуру влади і про вибори голів місцевих Рад.

Та найбільше мене турбує, що ці вибори наповнять місцевих князів і князівки, яких ніщо не зупинитиме, бо не існує конституційних гарантій і обмежень їхньої діяльності.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Леонід Кравчук —
на Харківщині

Президент України Леонід Кравчук перебував з одностороннім робочим візитом на Харківщині. Відразу з аеропорту Президент вийшов на зустріч з колективом Харківського тракторного заводу. Далі зустрічався з трудівниками Зміївської овочевої фабрики. В ході візиту особлива увага зверталася питанням розроблення малих (неперспективних) газових родовищ. Уведення їх в дію минулої зими дало змогу промисловому Харкову зберегти робочий ритм, тепло в житлових будинках.

Справи у східному регіоні, за словами Л. Кравчука, краще за інших проливають світло на проблеми всієї України. Якщо ми правильно відлагодимо державний економічний механізм, то весь могутній промисловий комплекс, що зосередився у східних областях України, не тільки не буде нічого просити у держави, а й допоможе підняти країну до належної висоти у світовому співтоваристві.

Микола КОСІЙ.

Харківська область

Іван Плющ: діалог з одеситами

Такий діалог з усіма, хто того в Одесі зажадав, відбувся у кандидата в Президенти України Івана Плюща на просторому подвір'ї торговельного об'єднання «Пасаж»: одних до нього закликали заздалегідь розповсюджені листівки, інші просто, проходячи мимо, зупинилися.

А до цього Іван Плющ за два дні перебування на Одещині вже встиг побувати в

Шлях до присяги

Болградському й Комінтернівському районах, у місті Іллічівську, де зустрівся з людьми в трудових колективах, за місцем проживання.

Що виніс він з отих десятків зустрічей-діалогів у багатьох областях України? На це запитання кореспондента «Голосу України» Іван Степанович дав таку відповідь:

— У багатьох місцях, окрім певних проблем, я побачив реальні позитивні настрії реформування економіки, бажання людей іти саме цим шляхом. І від державних владних структур вони очікують, вимагають, аби ті забезпечили, по-перше, виконання з метою лібералізації виробництва вже прийнятих Верховною Радою законів «Про підприємство» та «Про зовнішньоекономічну діяльність», по-друге, внесення змін у законодавство про банківську й фінансово-кредитну систему, які б сприяли ефективній дії вищезазначених законів, і, по-третє, вжили заходів до підвищення купівельної спроможності всіх верств населення. Для цього майбутній Президент має створити активну, дієздатну й відповідальну команду справжніх реформаторів.

Проти лома...

Як повідомила прес-служба Фонду відновлення економіки України, в Луганську у другій половині дня 5 червня вчинено напад на штаб підтримки кандидата в Президенти Володимира Ланового. Розбиті шибки, вітрини з агітаційною інформацією.

Затриманий на місці події пояснив у міліції свої дії тим, що, мовляв, він прихильник Л. Кучми.

3 пошти

ЗАЛИШАЮТЬСЯ ДІТИ БОСІ?

Наше підприємство перебуває нині у критичному стані. Донедавна фабрика виробляла 6,5 мільйонів пар дитячого взуття на рік. Тепер випуск такої необхідної продукції знизився до 10 разів. Шомісяця падає виробництво за браком сировини і коштів на його купівлю. Прибутки підприємства мізерні. Так, за I квартал цього року фабрика одержала 1 мільярд 700 мільйонів прибутку, з якого 493 мільйони, тобто майже третину, сплатили податку на прибуток.

Держадміністрацією Луганської області встановлено граничний рівень рентабельності на випуск дитячого асортименту в розмірі 25 відсотків. Такий рівень рентабельності низько-вартісної продукції зведе випуск товарів для дітей до нуля. Бо за такого прибутку немає можливості тримати необхідну кількість робітників, нічим пла-

тити заробітну плату, нема за що придбати сировину. За I квартал простої та відпустки робітників за браком сировини становили 4690 людоднів. Тобто практично кожний працівник фабрики не працював по 40 днів. Це факт прихованого безробіття. Середня заробітна плата працівника, з урахуванням оплати простоїв і компенсаційної виплати в розмірі 63 тисяч карбованців, складала в I кварталі 365 тисяч карбованців. Без засобів до існування залишаються працівники, які віддали підприємству багато років життя. Приватизація підприємства, що відбулася, тільки загострила всі проблеми. Ніхто від неї не виграв — ні колектив, ні галузь.

Ми відчуємо, що єдина в Україні фабрика дитячого взуття — на межі катастрофи. І то ми просимо:

звільнити від оподаткування прибутки підприємств, що випускають дитячий асортимент; зняти обмеження на рентабельність дитячого взуття і формувати її за купівельним попиту;

за доведення державного замовлення на випуск дитячого взуття забезпечувати його державним постачанням сировини й матеріалів;

підприємствам, що виробляють дитячий асортимент, давати кредити під розумні відсотки, враховуючи, що виробли для дітей низькозавартісні і мільярди тут не наживеш.

Просимо нас підтримати.

Б. Скаляр, директор звуттєвої фабрики.

Т. Багрий, голова профспілкового комітету.

Ровенки Луганської області.

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ЗГУБАЛЯТЬ
ПОБУТОВУ СЛУЖБУ

Економічна криза, що охопила всі галузі народного господарства України, викликала особливою увагою для побутової обслуговування населення. За умов всеосожного дефіциту конфіскаційної заходи, що їх застосовує до виробництва держава, поставили підприємства служби побутової на край приві.

Місцеві органи влади, котрі отримали в комунальну власність підприємства служб побутової, не в змозі справитися з галузевими проблемами, не маючи відповідних кадрів, професійного досвіду, коштів. Галузь, як зруйнувалася, практично залишилася сам-на-сам з диким ринком, до якого кинуто Україну.

Пропонуємо: з метою здеешевлення вартості побутових послуг і забезпечення діяльності підприємств служб побутової передивитися систему оподаткування, звільнивши побутові послуги від податку на добавлену вартість;

гарантувати громадянам України мінімальний обов'язковий рі-

вень побутової обслуговування, передивившись оформлення безплатного державного замовлення на соціально-побутові види послуг, з наданням підприємствам служб побутової цільових пільгових кредитів для оновлення основних фондів, матеріально-технічного забезпечення;

визначити в державних і місцевих бюджетах частку коштів на утримання соціально значущих об'єктів служб побутової;

розробити, з урахуванням галузевих особливостей, основні принципи приватизації підприємств служб побутової залежно від наданих ними видів послуг, міськерозташування (місто, село), обсягу реалізації, фінансового стану, соціальної значущості об'єктів;

приватизацію підприємств галузі побутових послуг провадити відносно приватизації промислових підприємств, з пріоритетним правом трудових колективів на їх викуп;

скасувати наказ Фонду держмайна для оренди підприємств

з правом викупу і Міністерства економіки щодо переоцінки вартості основних фондів для оренди підприємств і правом викупу; заснувати Державний комітет побутової обслуговування населення для розробки галузевих законодавчих актів, провадження координаційної, інформаційної, методологічної та інших видів діяльності, життєво потрібних для функціонування підприємств побутової обслуговування населення.

Звертаємося до керівників і трудових колективів усіх підприємств галузі побутових послуг України, державних органів влади в областях, котрі кують службу побутової, обкомів профспілок побутових і закликаємо підтримати наші вимоги і цілеспрямовано домагаються відновлення і збереження в Україні системи побутової обслуговування населення.

Звернення прийнято на обласній нараді побутовиків.

Керівники і профактив підприємств служб побутової Донецької області.

КОГО ПРЕДСТАВЛЯЄ ГОЛОВА:

Дядько, але не з Києва

Останнім часом чимало позитивних змін сталося у Скадовському районі. Це один з небагатьох регіонів Херсонщини, де місцеві керівники довели свою здатність гідно керувати складними господарськими процесами. Як цього досягли? На запитання кореспондента відповідає представник Президента у районі Анатолій КЕРЕКЕЛИЦЯ.

— Багато що залежить від директорського корпусу, — розповідає Анатолій Іванович, — від керівників місцевих господарств. Районна адміністрація оцінює визначила рівень і зміст стосунків з ними. Завдання поставили таке: не надіялися на столицю, на дядька з Києва, на допомогу «згорі», а самі мусите забезпечити нормальний процес виробництва. За ринкових умов стара схема управління вже не підходить. Насамперед треба працювати за прямими договорами з поставальниками, не відкидати бартерні угоди, підтримувати широке коло зв'язків з господарствами і підприємствами. Адміністрація дала широкий простір для діяльності сільських керівників. Треба було з цього лише скористатися.

Але ніяк можна почути, що керівники виїхали з-під контролю районної влади, не дуже-то рахуються із запитаннями селян, поводить себе чи то як герої, які начебто самі все «про-

бивають», чи то як маленькі «божки», здатні перекреслити хороші починання підлеглих. Що ви на це скажете?

— Статус директора і голови колгоспу мало змінився. Але ніяк в основі управління мають переважати економічні чинники, гострі відчуття обов'язку перед молодістю державою, творчий пошук механізмів задоволення виробничих потреб, якщо хочете, філософський підхід до того, чим ми займаємося у цей складний перехідний період. І коли мені починають казати, що десь щось не виходить, що проблеми неможливо розв'язати, я цьому не вірю. Краще придивитися до керівника і запитати його, що він зробив для утвердження молоді держави? Слів ніяк вистачає, у тому числі з найвищих трибун. А відповідати за конкретну справу має конкретна людина. Насамперед сільський голова.

Інтерв'ю взяв
Іван КАЛІНИЧЕНКО.
Херсонська область.

ЯК ВАС ТЕПЕР НАЗИВАТИ?

Мій співрозмовник Михайло МЕЛЬНИЧУК має «тепле» місце в обласній адміністрації, вважає за грамотного фахівця-аграрника, одержав квартиру в обласному центрі. Але два роки тому покинув апартаменти управління сільського господарства й сім'ю крісло голови селянської спілки «Прогрес», що під Чернівецьким.

Це дуже малий строк, щоб показати себе в ділі, тим більше на терені занебаного

господарства, якому останнім часом являю не таланито на мудрих керівників. Але Михайло Васильович зумів розвинути грошаді, згуртувати її на добрі справи. Сьогодні в Чернівцях (так зветься село, де міститься спілка «Прогрес») немає жодної душі, вороже настроєної проти свого нового керівника. За винятком кількох ледацюг, які бояться роботи, як чорт ладану.

лежні стартові умови для того, щоб вона почала самостійно господарювати.

Ми у себе пішли саме таким шляхом. Усі господарські засоби й землі поділено на рівні паї. І тепер кожен знає, що він — власник своєї частки, що лише він може розпорядитися нею, як він хоче. А це — дуже важливий крок до продовження в селянській душі придушеного колись почуття господаря.

— І все ж скажіть по щирості: хто ви сьогодні — повнозначний сільський керівник, а чи експедитор, який тільки те й робить, ходить по колу, «вибиваючи» пальне, насяння, мастила, запчастини?

— У доброму господарстві кожен мусить займатися своєю справою. Якщо цей підхід порушиться, винен у першу чергу керівник: не зумів, отже, організувати належний трудовий процес, отже його бракує управлінського хисту.

Дехто з моїх колег більшу частину свого часу гас на оті дрібниці, замість того, щоб забезпечити стабільні прибутки й підбати про надії тили для господарства.

Як ми це зробили в себе? Неподовго наші спілка (вона приміська) виїхала на добровільних засадах до складу Чернівецького м'ясоб'єднання. У цього підрозділу досить міцна матеріальна база, він останнім часом не ходить з простягнутою рукою по банках і не канючить там кредити. Навпаки — сам позичає іншим і на цьому заробляє. Нас він профінансу-

вав, бо ми стали партнерами. Розплачуємось з ним тваринницькою продукцією.

Маючи кошти, ми, звісно, маємо і бензин, і соларку, і мастила, і запчастини, і міндобрива з гербіцидами. Будемо школу, ремонтуємо сільську сауну, клуб, налагодимо ферми, впорядкували парк.

А посада експедитора в спілці залишалася. Бо мусить же хтось займатися матеріальним забезпеченням. Одне слово, Богу — Волево, кесарю — кесарево.

Чи викликають вас «на кияки» у районні інстанції, як це було раніше?

— Викликають. Рідше — в райдержадміністрацію, частіше — в управління сільського господарства. Наші шефи-аграрники продовжують зловживати нарадами, накачами. Інколи дають примітивні директиви, як, наприклад: ви мусите з вісім днів завершити провіання цукрових буряків. Але ж це пустопорожні слова. Селянин сьогодні сам зацікавлений якнайшвидше доглянути солодкі коренеплоди, бо його заробіток залежить від виробленої продукції.

Я, звичайно, не проти існування районних управлінських надбудов. Але вони мусять відповідати вимогам дня. Сьогодні від фахівців управління сільського господарства нам потрібні в першу чергу ділові, кваліфіковані поради стосовно технології, методів обробляння ґрунту, впровадження передових прийомів праці.

Він розмову Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Точка зору

- Що ви собі думаєте? Була команда об'єднатися!
- Та в мене ж не прозрілися північні схили...
- Під хвостом тобі треба прогрітись!

ТАКЕ я чув понад десятиліття тому по радіо під час радіоперекличок, котрі проводив з головами колгоспів перший секретар райкому партії.

З того часу спливало багато води, змінилося чимало районних секретарів, не стало й самих райкомів, але голови колгоспів і досі стоять біля радіо у тій самої пози.

Воно було б дико, якби колись волонтер писар вказував дядькові-гребцюсі, що і як сіяти, коли орати чи збирати урожай. Так само дико було б, якби з такою ж безцеремонністю районний чаб-собаков головою кооперативу, спільного підприємства чи фермерства. А головою колгоспу (а це, за ідеєю, той самий сільгоспокооператив!) керівні мужи з району та області крутять, як циган сонцем. І жоден з цих голів не бійжить до суду захищати власну честь і тим більше — честь цілого колективу, села. Бо проти вітру не плонеш! Бо як учорашній, так і нинішній керівник району

може сказати голові колгоспу ще й культурно — словами літературного Тараса Бульби: «Я тебе породив, я тебе і уболю!» І сумніваюся, що в цьому підстав немає й досі. Відомо ж бо, що без благословлення районного керівника голову колгоспу не обирають і не переобирають. Колгоспників заруано на носі: крок ліворуч, крок праворуч без вказівки з району вважаються за спробу втечі з Системи. Стаття така-то Кримінального кодексу. Причому не одна. Винахідливість і чинність тут безмежні. Скажімо, на сьомому десятку Радянської влади набридло було селу боротися у болоті, зважалося воно прокласти дорогу з твердим покриттям. Але кошторисні 10 тисяч карбованців для цього замало, і на правлінні господарства вирішують виділити ще якусь суму. Хто дозволив? Заводить кримінальну справу — розкрадання в особливих великих розмірах. Але ж усього правління, котрі приймають рішення, не пересадивши — не ті часи. Судова система отримує «роз'яснення» — садити голів колгоспів.

3 А таких умов дилема «Хто такий голова колгоспу — представник господарства в районі чи представник району в господарстві?» якось і не дуже муляла свідомість. Навіть по

Я ТЕБЕ ПОРОДИВ,

тому, коли ситуація начебто змінилася, коли з Кримінального кодексу вилучили низку статей про господарські злочини, почалася реабілітація господарників, спроваджені до зон ні за що.

Здавалося б, із внянням спочатку підприємств, а потім самостійних витрів державні війски колгоспній системі по-слаблено. Сій, коли знаєш, розводь поголів'я, яке бажав. Більшість керівників сільських господарств хоч сьогодні може писати дисертації про хазяйнування у ринкових умовах. Але лише про «альфу» цього так званого ринку — про те, як, зв'язавшись з нїг, добувати у нашому викривленому господарському світі пальне, поєсний матеріал, запчастини, будматеріали. Бо про «омегу» — про те, як розпорядитися зібраним урожаєм, молоком, м'ясом тощо, — уже давно написано докторські праці... державними мужами-чиновниками, які й надалі продовжують виманювати, а то й відбирати у селян плоди їхньої праці.

Шоправда, деякі голови, знесилені, доведені до відчаю виборками «ринку», заміднієстю, неможливістю запластити людям зарплату, пробують збувати про-

дукцію на ринках, через майже підпільні торговельні точки. На такє «свавілля» у державі наготові всі ті рать — санітаємдстанції, міліція, а на додаток — рекетири. Сьогодні кожний районний керівник може нагадати голові, мовляв, гляди, рильце у тебе в пушку. Адже кожен знає, що керівникам сільських господарств створено такі умови, за яких вони не лише перші вартості колгоспного майна, а й його перші краді. Голова колгоспу заради інтересів рідного колгоспу мусить у ньому ж і красти. Коли в господарстві ні краплини соларки, коли худобі нічим завести кормів, він мусить класти до авто мішки з цукром, крупною, м'ясом тощо і везти «гостинця». Кули, як усе це списати? Графу «хабарі» у звіти ще не вносили.

Усього цього держава «не помічає» — на знак вдячності за те, що керівники господарств «не помічають» її втручання у колгоспні справи. За офіційними даними (та й без них бачимо, що доволало коїтсь), кількість крадіжок державного, колективного (у т.ч. колгоспного) майна зростає. Лише в першому півріччі торік зареєстровано понад

КОЛЛЕКТИВ ЧИ ВЛАДУ?

Гуртом і при своїх інтересах. Чому б і ні?

Аграрна галузь сьогодні переживає глибоку кризу, але коли у цьому звинувачують виключно колгоспну форму ведення господарства, я починаю аналізувати аргументи критики. Їхня логіка зводиться до того, що при кооперації власність знеособлюється, відтак трудивник не зацікавлений максимально ефективно її використовувати. А от якщо роздати землю селянам, аби вони реально відчували своє, могли розпорядитися нимо на свій розсуд, отоді й піде справа на лад.

Усе правильно. Крити взагалі було б нічим, якби при цьому опоненти колгоспного ладу ще й додали: «мовляв, дивіться: держава створила колгоспам усі умови для піднесення сільського господарства, а що маємо?» Але ж у тому-то й заколика, що колгоспне село ніколи не було серед пріоритетних сфер державної політики. Чого було доволі — то це сумнівних популістських експериментів, недалекогоглядних рішень. Згадаймо хоча б закон про гарантовану оплату праці на селі, наслідки якого ще й сьогодні боляче позначаються. Пригадуємо: посівна у розпалі, а меха-

нізаторів не докичешся. Той загупав, той запив, той базарує. А що? Погодинні свої, гарантовані законом, він усе одно отримає. Роками під висівкою соціального захисту людей, по суті, розбещували, вивчали в них з рук ініціативу, витрували підприємливість і совість.

Ніколи не вважав себе за ретрограда й прибічника колгоспної монополії у селі. Нехай співіснують, контактують, доповнюють одна одну різні форми аграрного виробництва. Мало того, необхідно законодавчо подбати про справді рівні — насамперед економічні — умови для всіх. Одні неприпустимі: адміністрування та нехтування об'єктивних речей. Не тому в нас мало фермерів, що хтось їх затискує, хоча є, звичайно, й такі факти. В одній особі керівник — і виконавець, економіст, зоотехнік, агроном, бухгалтер, будівельник... Що, у нас сьогодні таких кадрів гребуть гати? Я вже не кажу про покликаних, навіть фермерський талант, якщо хочете. Принаймні, у своєму підприємстві я трічі проводив загальні збори з цього приводу, по-доброму агітував, щоб

відокремлювалися, хто хоче, і вели господарство самостійно. Знаю, є тямущі працелюби, котрі при бажанні змогли б одноосібно тягти свого вола. Однак скільки вже часу минуло, а жодної заяви з відповідним проханням я не бачив. То що, сіломіп, як колись у колгоспі, гнати тепер людей у фермери?

Великого розуму не потрібно, щоб ліквідувати колективний господарство. А може, все ж такі спробувати піти не таким болісним і ризикованим шляхом. А так, скажімо, як це зробили в агрофірмі «Нива» Чорнобайського району на Черкащині, де мені довелося побувати. За прикладом цього господарства ми впроваджуємо оренди п'ядра на засадах, які сьогодні, вважаю, є оптимальною моделлю поєднання колективних і особистих інтересів. Після розпаювання землі кожному працівникові нашого КСП припало близько 2,5 гектара землі. Відтепер усі мають цілком конкретну, матеріальну, основу для того, аби почуватися господарями, власниками. Що робити з наділом — самому обробляти чи передати в оренду тракторній бригаді й отримувати

ти на капітал дивіденди, — вирішує сам власник землі. Він думає, аналізує, ризикуює, прилучаючись таким чином до ринкової економіки.

Колись відомий учений Чалянов писав, що для сільськогосподарської армії головною метою повинні бути не прибутки колективу, а доходи кожного робітника. Ми зробили перший крок до цього — і результати не забарилася: зросла відповідальність людей, поліпшилася трудово дисципліна, адміністрування в управлінні поступово замінюється суто економічними важелями. Одне слово, колективна форма власності на селі далеко не вичерпала себе. Інша справа, що процеси реформування мають відбуватися динамічніше, швидше. Але тут вирішальне слово за державою, від якої ми чекаємо прогресивних законів, виражених кредитно-фінансової політики щодо сільського господарства, підтримки аграріїв не на словах, а на ділі, як то є у всьому світі.

Володимир СОСІДСЬКИЙ,
голова колективного
сільськогосподарського
підприємства «Маяк».

Сумська область.

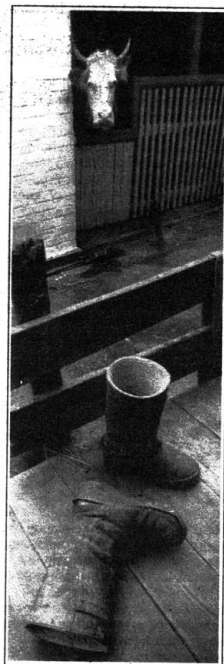

Фото Валерія ІНОТІНА.

Олександр НІДЗІВ, народний депутат України, академік і віце-президент Української міжнародної академії економічних ідей. До виборів — голова правління колгоспу «Росія» Згурзького району на Київщині

У політиці є таке поняття як лідер сьогодення, лідер завтрашнього дня. А коли людина сходить з політичної арени, то вона — політичний труп. Так от: голова колгоспу нині — свого роду труп.

Що маю на увазі? А те, що керівники колгоспів чи селянських спілок (колективів, які годують Україну) — тепер у підніжжю стани. Вони кинуті напризволяще, на самовивживання. На жаль політики й державні діячі вбачають своє призначення у боротьбі за владу і зовсім забувають про село.

Ще одна наша біда — відсутність дисципліни, починаючи з колгоспів і

закінчуючи міністерствами та парламентом. Чому, скажімо, приватний сектор на селі щодо продуктивності праці і якості продукції конкурентоспроможний з колективним сектором господарювання? У приватному секторі є чіткий господар на землі. Про колгосп цього не скажеш.

На багатьох керівників господарств сьогодні це тисне прес минулого. Не таємниці, що багатьох з них свого часу хтось із чиновників районного масштабу «посадив» у керівне крісло на весі. Причому не завжди брали до уваги ділові якості таких керівників. Тож нині за турботу, виявлену до них раніше, вони мають сліпо підкорятися кадриним цібам.

Є й така думка

Анатолій ДАНИЛЕНКО, голова Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села, донедавна голова колективного господарства.

Сьогодні керівник колективного господарства — безправна, незахищена людина. Він може пропрацювати кілька років, а якщо когось не догодить, то його вмиють звільняти з посади. Особливо це практикувалося раніше. Та й тепер, дарма що голову господарства обирає колектив, наші владні структури за звичкою полюбляють смикати за віжки, натискувати важелі, домагуючись виконання державовлення, держконтракту. Як прави-

ло, без будь-яких гарантій того, що забезпечило б виконання цих замовлень.

Потрібно рішуче захищати тих людей, хто взяв на себе цю важку ношу. Кажуть, що вони, затиснуті лещатами дефіциту, неплатежів тощо, весь час йдуть на порушення закону. А я поставив би це питання інакше: а може, то Закони спрямовані на те, щоб господарство не розкрипалося, щоб було залежне від владних структур, щоб керівника «тримали загнаними». Якщо ми дамо можливість колективним господарствам запрацювати по-справжньому, то вони ще себе покажуть. Вони ще не сказали свого останнього слова.

Я ТЕБЕ І...

56 тисяч таких злочинців. Але у «невід» потрапляють, як правило, рядові колгоспники — фуражирі, доярки, трактористи. У судових інстанціях я натрапив на справи, що просто-такі шокують. Наприклад, Верховнодніпровський суд Дніпропетровської області засудив двох трактористів за те, що один з них злив із закріпленої за ним трактора двадцять літрів солярки. При цьому «пришив» їм зловживання службовим становищем, тобто зробив із них номенклатуриків (стаття передбачає до 7 років з конфіскацією або виправні роботи). Зате навіть з допомогою Верховного суду мені не вдалося розшукати справи, коли по заслугі отримав би злодій-голова (йому, як відомо, раз п'янувати заправити паливом, якщо воно є, «уазик» першого-ліпшого районного начальника).

«Керівник сільських господарств, здебільшого депутати Рад різних рівнів, і порушити проти них кримінальну справу не так просто, — знаєш мені один високий судовий чиновник. — Лише 25 відсотків кримінальних справ, порушених органами МВС і прокуратури, доходять до судового розгляду». Торік

у першому півріччі міліція не розкрила 23,3 тисячі крадіжок державного і колективного майна.

Чи не за цією цифрою держава переховує своїх вірогідних колгоспних слуг?

Однією рукою переховує, а другою дає «вільну» у ставленні до селян (така собі компенсація за приниження самолюбства).

Я КОСЬ непомітно випав з ужитку зворот «голова правління колгоспу». І неспроста. Навіть маю право на колективне господарство. Початково (на зорі ділі колгоспів) влада колективу обмежувалася владою правління, а остання переродилася на одноосібну владу голови. Хто із членів правління сьогодні може заявити голові: «Я — член правління, один із керівників господарства, вважаю, що ти поперуєш колгоспні осяголі не в той бік»? У крамочу разі такого правління виведуть з «колективного органу», в гіршому — з колгоспу. Один знайомий мені голова ревізійної комісії колгоспу, людина тямуща, досвідчена, на що своєю місію безнадійно махає рукою: мовляв, якщо раніше під час ревізії це можна було звести кінці з кінця-

ми, то нині біжи перевір, скільки й чого насправді пішло на бартерну операцію, а оскільки — до чихось кишень.

А чи багато знайдеться іздівих, трактористів, доярків, котрі через суд домогалися б справедливості від голови колгоспу, взяли гору у конфлікті з ним? Та й як це зробити за такої гроздакої й ірраціональної нині системи розгляду трудових спорів: переаудити зауваг має розглянути комісія у складі представників правління та колгоспної профспілки, потім — аспектаючи до загальних зборів колгоспників і до суду. Селянин уже навчений: судитися з головою — повільне самогубство. Сьогодні він відмовить тобі виплати зерна на для курей, завтра пропустить навмисне п'ять таких сіромах, як ти, котрі нестимути мішки з поля, а тебе, шостога, зупинить і оштрафує, після завтра тобі «не вистачить» грошей у колгоспних касі... Подальший розвиток подій залежить від багатства фантазії начальства.

ЖОДНА служба особа у цивільзованому світі не має такої необмеженої влади над селянами, якою наділені голови колгоспів. Жодна цивільзована держава не має такої безмежної влади над недержавними керівниками, як у нас над головами колгоспів. Причому, влади не лише еко-

номічної, а й, як засвідчили вибори до Верховної Ради, політичної.

І коли народ перекопонує, що колгоспів ні сьогодні ні завтра розпускати не можна, то кажуть правду. Народ справді розуміє самостійно хазяйнувати, у нього до цього відбили бажання. Але це правда не вся — з падінням колгоспів упаде надцарствлена Система! Ось у чому заколика.

Чесні, порядні голови колгоспів, господарників, як-то кажуть, від Бога, не замислювалися над цим не можуть. Насамперед тому, що не мають можливості хазяйнувати по-людськи, тобто піднімати селянина не в батогах, а карбованцем. Адаже кінцевим результатом своєї праці вони не розпоряджаються.

Як бути? Революції як еволюції в окремо взятому колгоспі також не здійснити. Кинути все к бісу? Але де гарантія, що твоє місце не займе той, хто гребтиє лише під себе? Дуже хочеться вірити, що саме цей аргумент, а не даровані чиновниками «вольності» та чисті політичні інтереси, змушують більшість голів недодавати й недосипати, припиняються перед державою і кланяться злодогам із комерційних структур. Одне слово, перті колгоспного вола, хоч би що які палиці в його колеса вставляли.

Анатолій БЕНЬ.

Продиктовано в номер

Відповідальність не повинна гнути журналістів

— Роботу журналіста я порівнюю з працею нейрохірурга. — сказав у виступі на урочистих зборах з нагоди Дня журналіста у Запоріжжі голова Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Верховної Ради України Віктор Понеділко. — Щоразу, коли нейрохірург добираться до того останнього нерва, від якого залежить життя, він зупиняється і приймає важке рішення: робити останній надріз чи не робити. Отак і журналіст. Зробить отой останній надріз, який дасть змогу стабілізувати суспільство, чи зробить таке, що приведе до шоку суспільства, від чого потім через кільканадцять років буде і соромно, і страшно згадати. На журналіста лежить надзвичайно велика відповідальність. І я хотів би, щоб ця відповідальність давала вам насагу, змогу творити і відчувати себе людиною, від якої залежить майбуття.

Буде «Сабантуй»!

У наступні вихідні (11—12 червня) в Києві відбудеться I Всеукраїнський конгрес татар. Під час конгресу буде проведено татарське національне свято «Сабантуй», музично-поетичний фестиваль. «Сабантуй» почнеться о 13-й годині в суботу, на стадіоні «Спартак». Виступлять артисти й поети з Республіки Татарстан, різних регіонів України, відбудуться спортивні змагання.

Наступного дня делегати і гості конгресу зберуться в «Українському домі» на урочисті збори.

Національний банк попереджає: увага — фальшиві долари

Національний банк України надіслав своїм регіональним управлінням детальний опис фальшивих 100-доларових купюр.

У поясненні говориться, що, за повідомленням МВС України, з метою масового збуту завезено велику партію фальшивих банківот номіналом 100 доларів США, виготовлених на поліграфічному обладнанні.

НБУ роз'яснив, що банківот виконані на папері біло-салатного кольору, серія 1988 року, номер L343122280. На банківот нечітко промальовані дрібні деталі на зворотному боці (решітки на вікнах Будинку незалежності). На печатці державної казначниці не проглядаються зірочки.

Детальніший опис купюри буде розміщено у щоденному економічному огляді Interfax-Ukraine Business Report.

Повідомлення ВОП і СОПУ

17 червня о 10.30 в м. Києві у будинку культури «Славутич» Всеукраїнське об'єднання підприємців і Спілка орендарів та підприємців проведуть Всеукраїнські збори підприємців із порядком денним:

1. Про консолідацію сил підприємців України з метою захисту своїх прав на власність (доповідає президент ВОП, народний депутат України В.Г. Бабич).

2. Про економічні та правові проблеми орендних відносин та приватизацію державного майна через оренду і акціонування (доповідає президент СОПУ О.І. Барабаш).

У зборах передбачається участь керівників держави, лідерів партій, рухів, підприємницьких структур, промисловців.

Довідки за телефонами 268-82-87, 416-07-64.

Здоров'я — не наша приватна справа, якщо за нього береться приватна клініка

Уже рік працює в Сумах приватна клініка «Вертєр-бродо». Її головний лікар і менеджер — 28-річний Віктор КУПІНА.

Основний профіль клініки — лікування ортопедично-неврологічних уражень організму. До виклику державної медицини Віктора Купину привів власний гіркий досвід: ще студентом він намагався викувати своїх батьків. Довелося йому тоді добре пізнати смак «безплатного» лікування, об'їзди по допомогу чи не весь колишній Союз. Батьків завдяки власній наполегливості вилікував, але й дійшов висновку: не всі можуть виявити таку наполегливість. Чись діти чи батьки завжди будуть обділені ефективною медичною допомогою.

Ось так народилася ідея приватної клініки. Лікар Купина створив власну методику лікування дитячого церебрального паралічу (ДЦП), переломів хребта із ушкодженням спинного мозку, остеохондрозу та сколіозу. Ця методика зацікавила не тільки українських, а й зарубіжних фахівців.

... Дворічна Альбіна із страшним діагнозом — ДЦП зовсім не вставала на ноги. У клініці вже через місяць пішла. Маленького сумлянина Женю лікарі радили матері «здаті» в дитячий будинок: у три роки важив лише 6 кілограмів, не ходив. Віктор Купина не просто поставив його на ноги — повернув частя материнства згоріваній жінці.

Сама клініка поки що невелика. Тіснота не дає змоги розгорнути лікувальну роботу: стаціонар налічує лише 20—25 ліжок. Але головний лікар не переймається песимізмом: проблеми можна розв'язати, якщо надихають тебе на працю щасливі очі вилікуваних пацієнтів.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Факт і коментар

ВЕЛИКІ ПРОБЛЕМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ

У Мінському районі столиці днями з'явилося нове товариство — Спілка підприємців, що об'єднує представників більш як ста бізнесових структур

Ще одна зайва надбудова? Не поспішайте з висновками.

Приводом для цього нового об'єднання не дає. Особливо якщо зважити на те, що лише у Мінському районі зареєстровано понад 3000 суб'єктів підприємницької діяльності і лівова частка бюджетних надходжень формується саме за їхній рахунок. Зається, вже це повинно змусити владні структури з повагою ставитися до підприємця, але...

Чесно кажучи, саме неурегулювання відносин між малим бізнесом та місцевою владою і стало приводом до створення спілки — координувального та організаційного центру підприємницької діяльності. А останньою краплею, що переповнила дуже глибоку чашу терпіння підприємців, стало рішення районної Ради про одноразовий податок у розмірі від 680 до 2500 доларів США (за комерційним курсом) на малі архітектурні форми (парки та навіляни). Це і змусило підприємців серйозно замислитися над доцільністю подальшої діяльності, про це йшлося і на установчих зборах спілки.

— Нас не влаштує перспектива працювати «на дядо», навіть якщо у його ролі виступає районна влада. Тим більше, що новий податок уже третій за ліком, встановлений на малі архітектурні форми, — заявив співоголова Спілки підприємців Ігор Вільман. — До честі владних структур району, треба зазначити, що незаконне рішення найближчим часом переглянуть. Бо інакше його наслідком може бути лише зростання діяльності підприємців. А це призведе до різкого зниження відрахувань у бюджет.

Але не будемо бити у литаври з приводу першого успіху підприємців. Цей факт треба розглядати лише у загальному контексті боротьби малого бізнесу за власні права.

Ось як прокоментував цей факт один із спікерів спілки Анатолій Бондарен: — Мені не хотілося б, щоб нашу спілку розглядали як якийсь керівний надбудовний орган. Скоріше ми об'єднувальна структура, куди кожен підприємець може звернутися по економічній, соціальній, методологічній, юридичній допомозі.

Об'єднавшись, ми зайвий раз нагадали місцевій Раді, що і від нас залежить вирішення багатьох проблем, починаючи від упорядкування території району і закінчуючи соціальною допомогою малозабезпеченим, пенсіонерам...

Ми хочемо, щоб до нашого голосу прислухалися у районі, готові взяти на себе підготовку рекомендаційних документів для владних структур, велико домагаєти відносити у життя прийняті рішення. Планів у нас багато, але і повинен підкреслити: ми масо не лише бажання, а й вахелі для їх втілення.

Звичайно, сьогодні важко прогнозувати діяльність новоствореної спілки. Але як би там не було, факт залишається фактом: малий бізнес почав об'єднуватися для захисту своїх прав. На цей крок підприємці Мінського району наважилися першими. І тому за їхніми діями будуть мильно стежити всі.

Дуже хочеться сподіватися: не для того, щоб заважаєти.

Ларіон ПОСТЕРНАК.

Київ.

ГОЛОВНЕ — НЕ ЧУТИ, А СЛУХАТИ

Вам не доводилося спостерігати, як танцюють люди, що не чуять музики? Ні, не ті, кому ведмідь наступив на вухо, а ті, хто за злою примхою долі позбавлений такої можливості взагалі.

Що це можливо, я переконався під час обласного фестивалю дітей-інвалідів «Повір у себе», в якому брали участь вихованці спеціалізованих шкіл-інтернатів та будинків дітей-інвалідів. На сцені танцювали глухі діти. А за кулісами стояв непомітний глядачеві диригент—дефектолог, який на пальцях відтворював для вихованців музику, точніше, «відбивав» такт. Діти танцювали так вправно, що у все це важко було повірити.

Організувала фестиваль управління народної освіти облдержадміністрації, спілка молоді Луганщини, спілка пі-

онерських організацій області, облтелерадіооб'єднання. Мета — дати дітям-інвалідам можливість прилучитися до мистецтва, виявити свої таланти.

Найгарячіше глядачі аплодували тріо співаків — Андрію Полежаєву, Павлу Бабичеву, Раді Христовій з Кієвської спеціалізованої школи-інтернату. Чудові голоси дали змогу й цілому залові, й самим виконавцям на мить забути... про мильні й ліки, — розповідає голова журі фестивалю генеральний директор облтелерадіооб'єднання Валерій Межвинський.

Нагороди переможцям вручали зірки української естради, а саме свято було надзвичайно тепле і щире.

Анатолій КОБЕЛЬНИК.

Луганська область.

Спорт

Одеса чекає сенсацій

10—12 червня в Одесі відбудуться перші чемпіонати СНД з тайландського боксу мусей-тай і матчеві зустрічі збірних команд Тайланду та СНД з кікбоксингу.

Чому саме Одеса стала місцем проведення цих цікавих змагань? На прес-конференції, яка відбулася в готелі «Вікторія», заступник начальника обласного управління у справах молоді, фізкультури і спорту В.Зіков наголосив, що Одеса — велике боксерське місто з давніми традиціями. Він пригадав, у 60-ті роки легше було стати чемпіоном України з боксу, ніж чемпіоном Одеси. Ось чому управління надає великого значення розвитку кікбоксингу, а за організацію чемпіонату і матчеві зустрічі взявся представник Сесевразійської федерації кікбоксингу і президент одеського клубу «Муей-тай» Віталій Ричко. Звичайно, грошей у клубу для проведення змагань такого рангу не було. Але на допомогу прийшли спонсори — страхова компанія «Мідо», яку очолює зовсім молода людина — Артур Фісупов, та охоронна фірма «Капітан і К» (директор Геннадій Труханов).

Оснву збірної СНД у матчі з тайландською командою складатимуть українські спортсмени О.Зінов'єв (Донецьк), Ю.Федун (Харків) та одесити С.Чорнолуцький і В.Павлов. Кожний з них за спеціальною програмою готується до бою з кращими кікбоксерами Тайланду. Віталій Ричко докладно розповів про розвиток цього виду спорту в Тайланді, дав характеристику чемпіонам цієї країни, у яких багато прихильників і вони не наражаються на ті проблеми, які є у наших спортсменів.

Щоправда, в Одесі уважно поставилися до проведення унікальних матчів. Я вже згадував генеральних спонсорів — «Мідо», «Капітан і К», які взяли на себе лівову частку витрат, а одеська фірма «Міраж» фінансує підготовку до боїв своїх земляків Чорнолуцького і Павлова.

Думаю, що не тільки Одеса три дні життя кікбоксингом. А вже у календарі Сесевразійської федерації цього виду спорту матчі ФРН—СНД у Мюнхені (21—24 червня), змагання за Кубок Європи серед юнаків у Будапешті (19—21 липня), бої чемпіонату СНД в Ужгороді (10—13 серпня). А поки що сенсації на ринку чекать Одеса.

Олександр КРЕМКОВСЬКИЙ.

Одеса.

З потоку повідомлень

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Пропущений матч 31 туру. Нива (Вінниця) — Нива (Тернопіль). 1:0. 3000. Гайдук. 40 (1:0).

Кандидат ФРН Гельмут Коль буде присутнім 17 червня на першому матчі чемпіонату світу-94 в Чикаго між збірними Німеччини та Болівії.

Датський півзахисник Мікаель Лаудруп проведе два наступних сезони в мадридському «Реалі». Досі, як відомо, він виступав за клуб «Барселона».

Официальный представитель
Горьковского завода «ПО ГАЗ»
и ГП «Москвич» (АЗЛК)

Предлагает со склада в Киеве:

АВТОБУСЫ

КАВЗ-3976
(пассажирские и
грузопассажирские)
ПАЗ-3205

ЛЕГКОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

Москвич-2335 пикап
(с тентом или без него)

Москвич 2141-S

ГРУЗОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

КамАЗ-5320

ГАЗ-31029
ГАЗ-31029
(51 комплектация)

ЗИЛ-4331 (автофургоны
промышленные, изотермические
и с холодильной установкой)
ЗИЛ-4342 (тягач)
ЗИЛ-130
ЗИЛ-130 (дизель)

ГАЗ-310240
(представительская)

А также прицепы
к легковым автомобилям.

Телефоны в Киеве:
(044) 264-74-42

264-96-69

тел./факс **264-24-05**

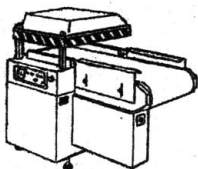
Виробникам харчових продуктів!

Офіційний дистриб'ютор на Україні
німецької фірми **MULTIVAC**

КОМПАНІЯ

TIRAS-FOR

Пропонує обладнання
для вакуумного
пакування
м'яса, ковбас,
птиці, риби,
сиру, кави та
інших харчових
продуктів.
Вакуумне
пакування надасть
їм привабливого вигляду, значно
продовжить термін зберігання
продуктів!

284000, Україна, м. Івано-Франківськ,
вул. Незалежності, 48.
Тел. (03422) 3-22-34
Факс: (03422) 3-22-34.

Лучшие виды малого и семейного бизнеса

Недорогое
быстрокупаемое
оборудование для
изготовления
сахарной ваты (с
электронагревом),
хрустящего
картофеля,
пончиков,
воздушной
кукурузы,
гамбургеров,
электрокопильни.
Тел. (0572) 47-42-60
(круглосуточно)
22-75-72
(с 10 до 17),
32-65-05
(с 17 до 22).

ПРЕДЛАГАЕМ ГАЗ 3307:

самосвал;
ассенизационная вакуумная машина;
оборудование самосвального кузова
ГАЗ 3307.
Тел. (044) 475-03-11.

УКС ЕВПАТОРИЙСКОГО ГОРИСПОЛКОМА:

привлекает средства спонсоров для строительства в
Евпатории объектов санаторно-курортного, торгового,
жилищного и коммерческого назначения;
предлагает заключить договора долевого участия на
получение квартир в сдающемся в эксплуатацию текущего
года жилдом доме по коммерческим ценам с физическими и
юридическими лицами.

Телефоны для справок: 8-06569 тел.3-13-88; 3-14-05.

Підприємство «БЕРКУТ»
здійснює взаєморозрахунки
з державами рубльової зони
через систему
кореспондентських рахунків
АКБ ЛЕГБАНК.
Надає інші фінансові послуги.
Тел. 044 417-35-24.
Тел./факс 044 417-42-49.

ЮЗГИДРОМАШ

ЮЖНЫЙ ЗАВОД ГИДРАВЛИЧЕСКИХ МАШИН

Предлагает:

- Погружные насосы
типа ЭЦВ от 6 до 16 дюймов, УЭЦПК
- Бытовые насосы
- Питательные насосы
ПЭ500, ПЭ270, ПЭ250, ПЭ40, ЦН50, ХБЕ, 1НКУ
- Торцовые уплотнения
- Камнерезные машины

**ПОЛВЕКА МЫ ПРОИЗВОДИМ НАСОСЫ -
ОПЫТ И НАДЕЖНОСТЬ**

- » Гарантия на поставляемое оборудование
- » Реализация по заводским ценам
- » Запчасти по льготным ценам
- » Поставка в страны содружества
- » Комплектация станциями управления и защиты
- » Пусконаладочные работы

В 1994 году мы приступили к выпуску гаммы насосов
ЦНО, ЦН50, ЦН50, ЦН50
для перекачки воды с t° от 4° до 165° С,
подачей от 25 до 60 м³/час
напором от 65 до 430 м
взамен ранее выпускавшегося ряда ЦНС60, ЦНС60, ЦНС38, ЦНС38

✉ **УКРАИНА**
332440, г. Бердянск
Запорожская обл.
Мелитопольское шоссе, 77

☎ /06153/ 221 81, 361 19
/06153/ 17 108, 17 375
Факс: /06153/ 221 81, 2 35 81
Телетайп: 337735, TOP

**Приглашаем
к сотрудничеству
дилеров,
посредников,
сервисные
организации**

Арбитражный суд Івано-Франківської області (284000,
м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 20) порушив справу
№ 371/5 про банкрутство Загайпільського
теплотехнологічного підприємства «Загро» (285246,
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Загайпіль;
р/рахунок 263205 в Коломийському відділенні
Промінвестбанку, МФО 336406).

Всі юридичні та приватні особи, які мають претензії до
ЗТТП «Загро», протягом місяця з дня публікації цієї об'яви
можуть звернутися до Арбітражного суду Івано-
Франківської області.

Полтавська виробничо-господарська фірма «СПМК-516 ЛТД» виробляє і реалізує:

труби з харчового поліетилену діаметром 25, 32, 40, 50, 63 мм.
Наші труби забезпечуються сертифікатом і замінити вам металеві
під час прокладання водопроводу, каналізації та інших мереж.

Реалізує:
зі складу в м. Полтаві — комплектний розподільний прилад:
КРУ-10, КВК-107 У-В-1-10У в комплекті з 10 шاف (2 комплекти).
Будь-яка, зручна для Вас, форма оплати і доставки.
Розглянемо ділові пропозиції.
Звертатися за телефонами у м. Полтаві: (05322) 4-30-15,
4-37-77.

Сумское машиностроительное научно-производственное объединение имени М.В. Фрунзе реализует оптом и в розницу государственными организациями, коммерческим структурам и частным лицам за наличный расчет по самым низким в Украине ценам: воздухоочистители бытовые для кухни; котлы отопительные универсальные с автоматикой безопасности, работающие на твердом и газообразном топливе; отопительные системы, предназначенные для обогрева жилых домов общей площадью до 120 кв.м (в комплект входят трубы, соединительные элементы и конвекторы); смесители для ванной комнаты и кухни в ассортименте; ведра пластмассовые с крышечкой.

Обращаться по адресу: 244004, г. Сумы, ул. Горького, 58.

Тел. (0542)
25-79-23.

Приглашаем
частных
предпринимателей
к участию
в кредитном
союзе.

Тел. (044)
220-52-91.
Факс (044)
261-17-82.

**Объединение «ГАНГ» постоянно
реализует со складов по всей
территории Украины:**

— одежду рабочую;
— обувь рабочую.

Телефоны:
Киев: (044) 294-60-14, 296-65-36;
Днепропетровск: (0562) 41-60-95, 44-33-05;
Луганск-1: (0642) 52-84-56;
Луганск-2: (0642) 95-05-66;
Запорожье: (0612) 64-87-20, 67-81-62;
Львов: (0322) 35-32-09;
Житомир: (0412) 22-17-37;
Кривой Рог: (0564) 66-47-40;
Шахтерск: (06255) 4-37-65, 4-70-37;
Мариполь: (0629) 33-64-56;
Одесса: (0482) 44-15-70;
Торез: (06254) 4-12-10.

Продиктовано в номер

Підтримка найчисленнішої нації

МЗС України отримало усне послання від прем'єра держави Китайської Народної Республіки, міністра закордонних справ КНР Цзянь Чічєня, яке передав посол Китаю в Україні держави Чжан Чжень. У ньому висловлене глибоке занепокоєння розвитком подій у Криму. Урядові України відомо, йдеться в посланні, що китайська сторона займає послідовну й чітку позицію щодо незалежності, суверенітету й територіальної цілісності України. Це знайшло відображення у багатьох китайсько-українських документах. Щодо України, зазначається в посланні, Китай завжди дотримуватиметься принципів, які містяться в згаданих документах.

«Паризький клуб» уговор мовили

Домовленість про відстрочку виплати Росією семи мільярдів доларів зовнішнього боргу цього року досягнута у Парижі під час переговорів представників Російської Федерації і «Паризького клубу». На думку в.о. міністра фінансів РФ С.Дубініна, ця угода відкриває шлях до підписання подібних документів з іншими кредиторами, зокрема «Лондонським клубом». Спостерігачі оцінюють такий крок західних фінансових кіл як підтримку Президента Росії Б.Єльцина і його реформистської політики. Це свідчить про реалістичний підхід Заходу до ситуації в російській державі, яка не в змозі вчасно сплатувати радянські борги, зауважує газета «Вашингтон пост».

Крига скресла

Переговори про цівковиті припинення бойових дій у Боснії та Герцеговині під егідою Об'єднаних Націй розпочалися в Женеві. У них беруть участь представники боснійських сербів і мусульмано-хорватська делегація. Генеральний секретар ООН Бутрос Галі, який прибув до Женеві, вітає початок переговорного процесу. Він підкреслює важливість припинення воєни як кроку на шляху до встановлення загального політичного врегулювання.

Санкції чи діалог?

Спробую примусити Північну Корею виконувати власну обіцянку залишитися без ядерного озброєння, а не провокаційними діями проти неї назвав Президент США Б.Клінтон політику його адміністрації щодо ядерної програми КНДР. Як відомо, уряд цієї країни не дозволяє інспекторам МАГАТЄ зробити виміри направленою реактором у Йонбєн палива. Водночас міністр закордонних справ Південної Кореї Хан Сін Чу провів у Нью-Йорку консультації з членами Ради Безпеки ООН з питання запровадження санкцій проти КНДР. Один із постійних членів РБ — Китай висловився за те, щоб ядерну проблему Північної Кореї розв'язувати шляхом діалогу, зацікавленим сторонам, а не санкцій.

Обійшли конкурентів

Контракт на постачання до Малайзії 18 російських винишувачів МіГ-29 підписано в малайзійській столиці Куала-Лумпур. Загальну суму продажу оцінюють в 550,5 мільйона доларів. Перший винишувач надійде до Малайзії у квітні наступного року. Цей контракт — перший вихід Росії на ринок зброї у Південно-Східній Азії.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Приватизація «за Чубайсом» не пройде?

На зв'язку Москва

Забереження етапу ваучерної приватизації в Росії ознаменувалося загальним дискусією на тему «капіталізації» між двома відомими російськими політичними діячами — мером Москви Ю. Лужковим та головою Держкоммайна РФ А. Чубайсом. Суперечка так заглибилася, що останній вирішив звернутися по допомогу до Генпрокуратури Росії, вимагаючи скасування недавніх розпоряджень мера.

Юрій Михайлович Лужков давно прославився як політик самостійний, який нікому з великих начальників до рота не заглядає. Чого, приміром, варте було його відоме розпорядження про «особливий» порядок перебування в Москві для громадян США? Такий досвід, який будь-хто із прибіжжів неросіянин мав, неначе «зек», реєструватися в міліції, тут же здобув понайширшу підтримку. Причому не тільки в Росії, а й у нас. Таранний стиль, властивий відомому граверу футбольної команди уряду Москви (а Юрій Михайлович, як відомо, старався не пропускати таких турнірів) і особливо настирливий у матчах з командою федерального уряду), переніс він зі спортивної арени на політику.

Попервах, коли вперше московський мер виступив проти приватизації «за Чубайсом», багато хто розцінив це як бажання «засвітитися» у вищих сферах. До того ж, почалися розмови про можливу кандидатуру Лужкова на пост прем'єр-міністра російського уряду. Та далі події нарастали, ніби світова хаос. Аналогія Чубайс перейшов від снів до діла — керує в нині Держкоммайню видавалося делат нові й нові директиви про прискорення ваучерної приватизації, відтворюючи увагу і на власності великих міст.

«Приватизація «за Чубайсом» у Москві не пройде», — рішуче заявив Лужков в одному з недавніх інтерв'ю. І це були не просто слова. По суті стоїть мер по-чому торгуватися виконання всіх розпоряджень Держкоммайна, видаючи у відповідь власні розпорядження дієвості проти державної змисти. Насамперед це стосувалося контролю муніципальної влади над міською нерухомістю, де мер не без підстав побачив основу для збільшення доходів міського бюджету. На конфлікт першою зреагувала біржа. Курс ваучера нестримно зростає, в останні місяці стрибкоподібно.

Проте Чубайс і його команда побачили інші, не менш важливі аспекти: узявши під контроль приватизовану нерухомість, можна з успіхом отримати контроль над діяльністю підприємств, розташованих у Москві. Проблема з економічної площини перемістилася в соціально-політичну.

Осторонь стоїть питання про землю, дебатове відкрито, починаючи з 2-го з'їзду народних депутатів СРСР. Припустимо, ви купили будинок, житловий або виробничий. Чи означає це, що автоматично вам належить і земельний наділ, де цей будинок стоїть? Питання непросте і виходить далеко за межі розбіжностей між двома конкретними політиками.

У світі існує кілька принципових підходів до цієї україн заплутаної і складної проблеми. Перший — власник нерухомості володіє час отримувати і землю під нею. Тоді, в разі, скажімо, реконструкції вулиці, де цей будинок стоїть, необхідності знести його для прокладання нової магістралі муніципалітет вступав в переговори з власником (або акціонерами, власниками), намагалися знайти взаємоприйнятне рішення. Відомі випадки, коли власті не зуміли «уламати» власника на знесення нерухомості, змушені були прокладати магістралу в об'їзд. На Заході, як відомо, приватну власність захищено законом, вона є нерухоною новітньою приватністю і будь-які заміри будь-якого відібрати її перепиняють у судовому порядку.

Другий — земля належить муніципалітету, і в ситуації, описаній вище, міській власті лише повідомляють хазіну нерухомості про майбутню реконструкцію. Таким чином вони самі приймають рішення про, скажімо, знесення будинку, вилучаючи при цьому власникові компенсацію.

Багато ділових людей з Росії та зарубіжжя, розуміючи, чого коштує і коштуватиме московська земля, особливо в межах Садо-

вого кільця, ще пару років тому почали правдами й неправдами скуповувати там яку загоді нерухомість, маючи на увазі в майбутньому саме володіння ділянкою землі. Такий поворот навіряд чи влаштує будь-який муніципалітет, що зробить генеральні плани розвитку міста, реконструкції центру тощо.

Щодо нерухомості, то й тут московські власті хотіли б стати її цікавими власниками, що дуже не подобалося Держкоммайну РФ. Завершувати етап ваучерної приватизації, відомий Чубайс вдалося виставити на всеросійській чекові торги базисно п'ятдесят підприємств разом із нерухомістю. Тут переважала досить банальна панова Лужкову на футбольному полі, та неприйнятний для Юрія Михайловича як мера підхід: нехай переможе сильніший. У відповідь мера пішла на дуже рішучі дії, фактично відкинувши федеральні розпорядження та постанови. Лужков своїми указами практично вивів керівника місцевого фонду Держмайна з підпорядкування фонду федерального, приступив до укладання діяльності міських структур, що відповідають за приватизацію. У складній ситуації опинилися господарі тих підприємств, що їх уже приватизували «за Чубайсом»: московські власті можуть обмежити їх колосальними податками за землю, за користування міськими комунікаціями та іншим.

Проблема ця зовсім не сучасномосковська або результат «сварки» двох реформаторів. Нову з усією очевидністю постає питання про співвіднесеність розпоряджень місцевих властей і федеральних, нарешті про те, що є для великого міста першою: рішення місцевих властей чи федеральні улошення? Щодо цього закони Російської Федерації не досконаліші за українські. А значить, спостерігаючи за конфліктом Лужков — Чубайс, можна припустити аналогічні ситуації шканди можливі і в наших великих містах, де в протиріччя вступають численні інтереси центральної та місцевої влади, власників нерухомості і претендентів на майно.

Валентина ПОПОВА.

Москва.

Полеміка

Фотофакт

З АРГУМЕНТАМИ ДИПЛОМАТА СПЕРЕЧАТИСЯ ВАЖКО

Лист посла України на сторінках «Таймс»

Лондон. Посол України у Великобританії Сергій Комісаренко виступив на сторінках впливової лондонської «Таймс» з листом, у якому висловив незгоду з опублікованим «старішим» англійського друку редакційним коментарем «Неспокійний Крим».

Протест з боку українського дипломата спричинив самою справизагадною випадаючою публікацією, намаганням її анонімного автора пов'язати нинішні загрози становища в Криму з помилками та непослідовністю Києва у проведенні свого загальнополітичного курсу на всій території республіки. «Ваш редакційний коментар», — полемізує С. Комісаренко з «Таймс», — демонструє відверту підтримку кримського сепаратизму і здатний мимовільно дати зрозуміти безвідповідальним політикам Криму, що ви надихаєте їх на відокремлення півострова».

На думку спостерігачів, посол України так рішуче

сперечається з «Таймс» ще й тому, що невинуватана, як на його погляд, публікація практично збіглася в часі з візитом до Москви і Києва міністра закордонних справ Великобританії Дугласа Херда. А він, як уже повідомлялося, сформулював своє ставлення до кримської проблеми однозначно: «Крим — частина України, і український суверенітет — поза обговоренням». У світі цих, а також низки інших висловлювань, на Темзі окупувалося, що й газетна «оркестровка» такої актуальної теми збігається за своєю тональністю з дипломатичною лінією Уайтхауса. Та, на жаль, далася звизки незалежності британської «великої преси». Звичка оцінювати події під своїм власним ракурсом.

Про це, власне, і йдеться у листі С.Комісаренко.

— Британське Міністерство закордонних справ і у справах Співдружності не раз висловлювалося на захист територіальної цілісності України. Сполучене Ко-

роліство вітало підписання в січні ц.р. Тристоронню заяву України, Сполучених Штатів і Росії, в якій гарантувалися нинішні кордони України. Ми сподіваємося, що британська громадськість має таку ж точку зору на це складне питання.

Далі посол нагадує і про те, що відповідно до Конституції України, Кривий вже надано значну автономію. Автор листа знімає з Києва вину за звільнення з підломи Чорноморського флоту, а також нагадує про суворе дотримання Україною зобов'язань щодо ядерного роззброєння. У листі наведено думку Макса ван дер Стула, Верховного комісара СБЄ у справах національних меншин, про те, що становить етнічних громадян і народностей, котрі населяють Україну, є «разковим порівнянням з деякими іншими державами в колишньому Радянському Союзі».

Агентство «Телепресінформ» Дніпропетровськ.

На голові в'єтнамського рибалки Нгуєн Тханя — справжній грива волосся. І це не дивно, адже ось уже півстоліття ножиці не торкалися його волосся. Нгуєн Тхань виконує волю своєї матері, яка поклялася під час його народження, що коли дитина виживе (в хлопчик був смертельно хворий), то він ніколи не стригтиме своє волосся. Тому дуже волосся рибалка збирає в спеціальний шкар. На знімку із журналу «Нешлі інквірер»: отака пишна грива виросла за 50 років.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: А. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телерадіо — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рішення не повестимемо.
• Публікування з читачами тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КП № 1 від 18.09.1990 р.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. • Редакція не закликає поділяти позицію авторів публікацій. • За точність висловлених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Відомості: 449955.
Тираж 325245.

Комітет друку видавництва «Голос України»
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311104.

Газету набрано і звернуто в комп'ютерному центрі «Голос України».